

STEVE LACY & ENSEMBLE

THE CRY

DESINGEL ZONDAG 20 DECEMBER 98

METALANGUAGE

DESINGEL SEIZOEN 98/99 . **METALANGUAGE**

vrijdag 2 oktober 98

Pieces In Time

percussie Andrew Cyrille, Famoudou Don Moye, Tani Tabbal,
Obo Addy

dinsdag 13 oktober 98

Dave Douglas Octet / Sanctuary

trompet Dave Douglas, Cuong Vu . sampler Anthony Coleman
bass Hilliard Greene, Drew Gress . sax Chris Speed . drums
Ben Perowsky . elektronische percussie Ikue Mori

vrijdag 23 oktober 98

Steve Coleman and Five Elements

altsaxofoon Steve Coleman . bass Anthony Tidd . drums
Sean Rickman . percussie Anga . dans Rosangela Silvestre

zondag 20 december 98

Steve Lacy & Ensemble / The Cry

sopraansax Steve Lacy . stem Irene Aebi . sopraansax,
sopraninosax & basklarinet Tina Wrase . klavecimbel Petia
Kaufman . accordeon Cathrin Pfeifer . contrabas Jean-
Jacques Avenel . percussie Topo Gioia

**STEVE LACY & ENSEMBLE
THE CRY**

Steve Lacy sopraansax

Irene Aebi stem

Tina Wrase sopraansax, sopraninosax & basklarinet

Petia Kaufman klavecimbel

Cathrin Pfeifer accordeon

Jean-Jacques Avenel contrabas

Topo Gioia percussie

Wanda Savy scenografie

Pia Myrvold kostuums

inleiding door **Sylvia Broeckaert** . 19.15 uur . Foyer
begin concert **20.00** uur
pauze omstreeks **20.50** uur
einde concert omstreeks **22.00** uur
tekst programmaboekje **Didier Wijnants**
coördinatie programmaboekje **deSingel**
druk programmaboekje **Tegendruk**

Een klein Steve Lacy itinerarium

Steve Lacy maakt zijn entree in het jazzmilieu langs een zijdeur: begin de jaren vijftig is Steven Lackritz (New York, 23 juli 1934) een jonge fotograaf met bijzondere interesse in de jazz. Hij speelt ook zelf muziek, klarinet is zijn eerste keuze. Zijn instrument heeft een rijke jazztraditie (Alphonse Picou, Johnny Dodds, George Lewis), maar in de jaren vijftig is het lang niet meer het favoriete solovehikel van de intussen opgestane beboppers. Dat stoort Lacy niet, en net zo makkelijk laat hij de dominante bebopstroom aan zich voorbijgaan. Hij concentreert zich op wat hij dan als jazz ervaart en kent: de stijl van New Orleans. Een van zijn belangrijkste inspiratiebronnen is Sidney Bechet en net zoals Bechet zal Lacy steeds meer de sopraansax boven de klarinet gaan verkiezen. In de dixielandstijl heeft hij meteen de beste leermeesters: Pee Wee Russell, Pops Foster, Buck Clayton, Cecil Scott, Dickie Wells, Max Kaminsky, Rex Stewart, Zutty Singleton, Willie The Lion Smith, Hot Lips Page en Henry Red Allen, mannen die de traditie van binnenuit kennen omdat ze ze zelf gemaakt hebben.

Dan een tweede spoor: tijdens zijn studies aan de Manhattan School of Music ontmoet hij Cecil Taylor, een grimmige pianist met een weinig benijdenswaardige reputatie. Taylor kent fervente supporters in het jazzmilieu (waaronder een Nat Hentoff) maar nog meer vijanden: zijn muziek zou onbegrijpelijk zijn, bewust verwarrend, nonsensikaal. En ze brengt het gehele jazzmétier in gevaar. Taylor krabt de ritmische puls weg, verlaat de tonaliteit, zoekt meer expressiviteit via meer vrijheid. Een doorn in het oog van het bebop-establishment. Lacy speelt zes jaar

bij Taylor, samen met bassist Buell Neidlinger en drummer Dennis Charles. Hij speelt onder andere op diens eerste plaatopnamen voor het obscure Transition label. Op het repertoire staat ook Monk (Bemsha Swing), in die tijd nog gemakshalve gecatalogeerd als een pionier van de bebop, maar in werkelijkheid een visionair die met een twee generaties verder denkt. De componist Monk zal op Lacy's muzikale reis altijd in de buurt blijven.

Spelen met Cecil Taylor is minder verenigbaar met bebop dan met New Orleans, zo blijkt. Midden de jaren vijftig maakt Lacy nog dixielandopnamen met Dick Sutton, in een ietwat gemoderniseerd kleedje (de platen heten toepasselijk Dixieland Goes Modern en Progressive Dixieland). Al die tijd voelt Lacy zich ongebonden en vrij. Zijn keuze voor de sopraansax blijkt in meer dan één opzicht een zegen: niemand speelt in die dagen sopraansax (Coltrane studeert nog op tenorsax) en Lacy komt dus niet in competitie uit. Integendeel, hij wordt door iedereen "min of meer verwelkomd van bij het begin" (Lacy in zijn boek Findings). De muzikale eenzaamheid dwingt hem ook om zijn spel helemaal zelf te ontwikkelen en uit te diepen. Er zijn gezellen: voor zijn eerste eigen opname vindt hij Dennis Charles en Buell Neidlinger terug, maar de pianist is niet Taylor maar wel Wynton Kelly. In 1958 doet hij een beroep op drummer Elvin Jones en pianist Mal Waldron. Die laatste is een blijver: Waldron wordt later net zoals Lacy een jazzimmigrant in Europa en een levenslange muzikale partner.

Eén vraag houdt Lacy die dagen bezig: wat te spelen? dixieland, Ellington, Weill, zelfs Anton Webern: het vol-

doet niet, het past niet bij de sopraansax. Monk doet dat wel: "Niet te hoog, niet te laag, niet makkelijk, helemaal niet overdreven en het belangrijkste van alles, vol met interessante technische problemen". Gedurende een twaantal jaren ziet Lacy kans om met Monk himself te werken, in diens big band en in het kwintet met Charlie Rouse, John Ore en Roy Haynes. Tegelijk vormt hij met Roswell Rudd en Dennis Charles een groep die zich uitsluitend toelegt op Monk's muziek. Dit zijn School Days, ook de naam van een cd die pas in de jaren negentig bij Hat Art verschijnt.

De jaren zestig brengen Lacy in contact met de geregelde avant-garde en met Europa. Hij speelt bij het Jazz Composer's Orchestra van Michael Mantler en ontmoet daar onder anderen Paul Bley, Steve Swallow en Kent Carter. Het is zoeken en tasten, vaak in Italië, een vruchtbare voedingsbodem voor rare experimenten zoals Musica Elettronica Viva, een bizarre combinatie van geïmproviseerde muziek, elektronica en experimenten met klank en taal. Lacy is op dat moment helemaal in de avant-garde ondergedompeld. Hij beschouwt het als een leerschool en een bevrijdingsproces, maar in de jaren zeventig neemt hij er geleidelijk meer afstand van. Na de bevrijding komt de heropbouw, na de chaos is er ruimte voor compositie. Met dat doel voor ogen kneedt hij, intussen woonachtig in Parijs, geduldig aan een vast ensemble van vijf à zes muzikanten. Eerste versie: Irene Aebi (zang), Kent Carter (bas), Steve Potts (sax), Oliver Johnson (drums) en Michael Smith (piano). Huidige, geconsolideerde versie: Aebi, Jean-Jacques Avenel (bas),

Potts, John Betsch (drums) en Bobby Few (piano). De experimentele periode baart ook een nieuwe passie: het versmelten van muziek met andere kunstvormen wordt een belangrijke motor in Lacy's werk. Beeldende kunst, maar vooral poëzie staan centraal. Lacy ontwikkelt het concept Art Song: "A poem is said over and over again until it becomes sing-song or song-sing... until it becomes song" (tekst bij de plaat *Futurities*). Irene Aebi speelt een cruciale rol in de uitbouw hiervan. Al in 1967 creëert ze samen met Lacy en met Richard Teitelbaum een soort geïmproviseerde protestcantate gebaseerd op de teksten van Lao-Tse, een embryo dat in 1979 uitgroeit tot de opname *The Way*. Vanaf de jaren tachtig creëert Lacy met Irene Aebi verschillende projecten rond poëzie. De bekendste zijn *Futurities* (1985), een tweeluik rond de gedichten van Robert Creeley en *Vespers* (1993), gebaseerd op de poëzie van Blaga Dimitrova. Het project *The Cry*, geheel gebaseerd op het werk van Taslima Nasrin, is hier de rechtstreekse opvolger van. Daarnaast zijn er diverse albums die geheel of gedeeltelijk op gedichten gebaseerd zijn zoals *The Condor*, *The Gleam*, *Rushes* en *Clangs* (hier ook enkele verzen van beeldende kunstenaars zoals Kandinsky, Merz en Schwitters).

Taslima Nasrim

Taslima Nasrin, ook Nasreen (1962), schrijfster en dichteres uit Bangladesh, arts, schreef snijdende en compromisloze artikelen over de rechteloze positie van de vrouw in de islamitische wereld. In 1993 zette een islamitisch-fundamentalistische splintergroep een prijs op haar hoofd. In 1994 publiceerde zij de roman *Lajja* (Nederlandse vertaling: *Lajja-Schaamte*) over de treurige lotgevallen van een hindoeefamilie in een islamitische gemeenschap. Met name door een passage over het 'vrouwvijandige' karakter van de koran haalde zij zich de woede van de mullah's (islamitische wetsgeleerden) op de hals en was gedwongen uit te wijken (naar Europa).

The Cry

My life.

*like a sandbar. has been taken over
by a monster of a man.*

*He wants my body under his control
so that if he wishes he can spit in my face. slap me on
the cheek
and pinch my rear.*

*So that if he wishes he can rob me of my clothes
and take the naked beauty in his grip.*

*So that if he wishes he can pull out my eyes.
so that if he wishes he can chain my feet.*

*if he wishes. he can. with no qualms whatsoever. use a
whip on me.*

*if he wishes. he can chop off my hands. my fingers.
If he wishes. he can sprinkle salt in the open wound.
he can throw ground-up pepper in my eyes.*

*So that if he wishes. he can slash my thigh with a
dagger.*

so that if he wishes. he can string me up and hang me.

*He wanted my heart under his control
so that I would love him:*

*in my lonely house at night.
sleepless. full of anxiety.*

*clutching at the window grille. I would wait for him
and sob.*

*My tears rolling down. I would bake homemade bread.
so that I would drink. as if they were ambrosia.*

*the filthy liquids of his polygynous body.
So that loving him. I would melt like wax.*

*not turning my eyes towards any other man.
I would give proof of my chastity all my life.*

*So that. loving him
on some moonlit night I would commit suicide in a fit
of ecstasy.*

Taslina Nasrin (vertaling Carolyn Wright)

THE CRY

De "operina" *The Cry* is de vrucht van een gedwongen en een vrijwillige ballingschap. In 1996 aanvaardt Steve Lacy - even uitgekeken op de Parijse scène - een voorstel voor een residentie van een jaar in Berlijn. "Formidabel: een jaar zonder voorwaarden, een appartement, een salaris en verder de totale vrijheid." Net in die periode is de Bengaalse feministische auteur Taslima Nasrin in gedwongen ballingschap in Berlijn omdat radicale moslims een doodvonnis over haar hebben uitgesproken. Lacy heeft de poëzie van Nasrin twee jaar eerder leren kennen en is onder de indruk van haar oprechtheid en moed.

Lacy zette twaalf gedichten van Taslima Nasrin op muziek. Lacy: "The words of a dozen songs, written in Bangladesh, tell the story of a woman from adolescence until old age, especially about matters of the heart, and the subjugation of women in society, and to their own bodies, and to men in particular and in general. It's all women's stories, from poetry to song and jazz, transformed. The show is also about the nature of language, the power of the word, the danger and the necessity of speaking out."

De muzikanten voor dit project werden gedeeltelijk gerecrueteerd uit de normale Lacy-database (Aebi en Avenel), maar het merendeel werd tijdens de vrijwillige ballingschap in Berlijn opgepikt: klavecijniste Petia Kaufman, rietblazers Tina Wrase, accordeoniste Cathrin Pfeiffer en percussionist Daniel Topo Gioia. Een integraal bestanddeel vormt het decor van kunstenaar Wanda Savy en de kostumering van Pia Myrvold.

TENTOONSTELLING VAN 6 NOV 98 TOT 27 DEC 98

open van dinsdag tot en met zondag van 14 tot 18 uur
gesloten op 24 en 25 december . toegang gratis

RONDELEIDING voor groepen van maximum 20 personen
kan u aanvragen op een datum naar keuze . groepsprijs
2300 F . inlichtingen en reservatie: besprekbureau
deSingel 03/248.28.28

De Standaard
Informatie op uw niveau.

Knack
VERBODT

deSingel wordt betaald door de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van de Provincie en de stad Antwerpen.

deSingel

hoofdingang en bespreekbureau

Desguinlei 25 . 2018 Antwerpen

tel. 03/248.28.28 . fax 03/248.28.00 . www.desingel.be

openingsuren ma-vr 10-19 uur . za 16-19 uur

administratie

Jan Van Rijswijcklaan 155 . 2018 Antwerpen

tel. 03/244.19.20 . fax 03/244.19.59 . info@desingel.be